

RADMILA V. ŽUGIĆ

SEMANTIČKA ANALIZA PRIDEVSKIH DEMINUTIVA U PRIZRENSKO-TIMOČKIM GOVORIMA SRPSKOGA JEZIKA

COBISS: 1.01

Pomenska analiza pridevniških manjšalnic v prizrensko-timoških govornih srbskega jezika

V razpravi je predstavljena splošna definicija pridevniških manjšalnic, ki so potem izčrpano pomensko klasificirane. Prav tako je vzpostavljen odnos pomenskih tipov v okviru splošnih pomenskih kategorij ‚neživo‘ in ‚živo‘ (za osebe), podčrtana pa je tudi razlika v njihovi pomenski strukturi, kar je rezultat različnih parametrov referenčnega pojma, ki jih subjekt podreja osebnim ocenam.

Ključne besede: pridevniške manjšalnice, pomenske kategorije, pomenski tipi, prizrensko-timoški govori

A semantic analysis of adjectival diminutives in the Prizren-Timok dialects of Serbian

This article presents a general definition of adjective diminutives and thoroughly semantically classifies them. In addition, it establishes the relationship between semantic types within the general semantic categories of inanimate and animate (for persons), and highlights the difference in their semantic structure, which is the result of various parameters of the reference concept that the subject subordinates to personal opinion.

Keywords: adjectival diminutives, semantic categories, semantic types, Prizren-Timok dialects

1 UVOD

U radu¹ koji se bavi tvorbenom analizom pridevskih deminutiva (Žugić 2015d) istaknuta su, analogno imeničkim² i glagolskim deminutivima, njihova osnovna semantička svojstva kao reči subjektivne ocene modifikacionog značenja. Shodno tome, sagledani u okviru dve najšire semantičke kategorije ‚neživo‘ i ‚živo‘ (osoba), oni označavaju umanjena, deminuirana svojstva fizičke razmere pojma (veličina, dimenzija), sniženi stepen kvalitativnog svojstva referentnog pojma, a u semantičkoj kategoriji ‚osoba‘ kako deminuirane parametre fizičke razmere u najširem smislu, tako i pragmatične parametre vrednovanja osobina koje se mogu podvesti pod opšti sadržaj karakternih svojstava.

1 Rad je nastao u okviru projekta *Lingvistička istraživanja savremenog srpskog jezika i izrada Rečnika srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika SANU* (178009) koji u celosti finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

2 U srpskoj literaturi se ističe da se u deminutivnim derivatima sa značenjem umanjjenih fizičkih realija u semantičkoj sferi ‚neživo‘ i deminutivnim derivatima iz semantičke sfere ‚živo‘ primarni semantički sadržaj realizuje kao subjektivna (vrednosna, emotivna) ocena objekta imenovanja (Veljković-Stanković 2005: 93–96).

Polazeći od napred navedenih opštih semantičkih osobenosti pridevskih deminutiva, ovaj rad se bavi analizom semantičkih tipova u okviru najširih semantičkih kategorija.

U semantičkoj analizi pridevskih deminutiva biće korišćena građa ekscerpirana iz sledećih dijalekatskih rečnika:³ *Rečnik leskovačkog govora* (Mitrović 1984, P–JM);⁴ *Pirotski rečnik* (Živković 1987, T–L); *Rečnik govora južne Srbije* (Zlatanović 1998, P–JM); *Rečnik govora sela Kamenice kod Niša* (Jovanović 2004, S–Z); *Rečnik govora jablaničkog kraja* (Žugić 2005, P–JM); *Timočki dijalekatski rečnik* (Dinić 2008, T–L); *Crnotravski rečnik* (Stojanović 2010, S–Z) i *Rečnik govora juga Srbije* (Zlatanović 2011, P–JM).

2 SEMANTIČKA SISTEMATIZACIJA PRIDEVSKIH DEMINUTIVA

Pridevski deminutivi biće semantički analizirani u okviru najširih semantičkih kategorija sa značenjem ‚neživo‘ i ‚živo‘ (dalje u radu ‚osoba‘). U okviru njih biće izdiferencirani odgovarajući semantički tipovi sa opštom definicijom svakoga od njih. Na taj način će biti predstavljeni i ustanovljeni i konkretni parametri entiteta koje subjekat, govorno lice, svodi na niži manifestativni stepen, ublažava, umanjuje i sl.

2.1 Pridevski deminutivi iz semantičke sfere ‚neživo‘

Pridevski deminutivi iz semantičke sfere ‚neživo‘, tj. entiteta iz čovekovog okruženja, biće sistematizovani u nekoliko semantičkih tipova koji će obuhvatiti derivate različitih tvorbenih načina. Takođe, biće prikazane i različite fonetske ili morfološke varijante jedne lekseme. Redosled semantičkih tipova biće načelno ustanovljen po principu produktivnosti, a odstupanje je moguće u slučaju približne produktivnosti kada ćemo prednost dati semantičkom tipu većeg stepena bliskosti prethodno navedenom tipu (v. npr.: tip 1c, 1d).

[a] pridevi sa značenjem umanjenog, sniženog stepena, intenziteta boje predmeta: *belužnjàv, belunjàv*,⁵ *bèlas, bèlčas*⁶ (Mitrović 1984, P–JM); *belužnjàv, žltunjàv*,

3 Budući da se u definicijama pridevskih deminutiva u većini dijalekatskih rečnika s prostora prizrensko-timočkih govora, vrlo često javljaju propusti, omaške, nekorektnosti, čak i gruba kršenja osnovnih leksikografskih imperativa, pokušaćemo tokom semantičke analize da skrenemo pažnju na neke od njih, iz dva razloga: najpre da definicija što adekvatnije predstavi semantiku određene lekseme. Drugi razlog je uspostavljanje korektnog obrasca definicije kao jedne vrste pomoći u izradi budućih dijalekatskih rečnika. O ovome opširnije u Žugić 2007: 343–354.

4 U radu će uz skraćenicu izvora biti navedena i skraćeni govora u okviru prizrensko-timočkih govora: P–JM (prizrensko-južnomoravski govor); T–L (timočko-lužnički govor) i S–Z (svrljiško-zaplanjski govor).

5 U primeru se kaže: »Neje ovoj potpuno belo, salte je belunjava.«

6 Čini se da ovaj oblik nije precizno zabeležen, budući da je u leskovačkom govoru finalna grupa *st* redukovana.

zelenjikav, šargav (šarenkast), *crvenjàs* (Živković 1987, T–L); *belinjàkav* (Zlatanović 1998, T–L); *belužnjàv*,⁷ *zelenjikav, crvenjikav, àlenkas, bèlicàs, žùtkas, moravilkas, sùrkas, c̀rnkas, šarènkas* (Jovanović 2004, S–Z); *žutinjàv* (Žugić, kartoteka), *žutiškàv, zelenjikav, zelenjiškav, modrinjàv, roznjikàv, rozinjàv* (Žugić, kartoteka), *crvenjùškav, crnjiškàv, šarenjikav, àlenkas, žùtkas* (Žugić 2005, P–JM); *žltačak, plàvačèk, plàvkačak, crvenčèk, crvenšèk; belužnjàv, vinkav, žltinjàv, žltnjikàv (žltnjikav), žltunjàv, zelenikav, zelenjikav, modrikav, roznikav, rumenikav, crvenjikav, šerenikav; crvènkas; nàcrven* (Dinić 2008, T–L); *belužnjàv, belunjàv, žutinjkav, zelenjikav, zelenjikakav, modrikav, modrinjàv, modruljàv, roznjikav, crvenjikav, šarenjikav; alènkas, žutkàs, ljùtkas, sùrkas, c̀rnkas, šarènkas; nabelužnjav, nabeličàs, nažutinjkav, nacrničav* (Stojanović 2010, S–Z); *belinjàv, žutinjàv, zelenjikav, zlatinjàv, kafeničav, modrinjàv, rozinjàv, rozinjàkav, srebrinjàv, crvenjùškav, crnjikav; nacrniškav, prižutičav, prizeleničav, primodrinjàv* (Zlatanović 2011, P–JM);

[b] pridevi sa značenjem umanjenog stepena osobina koje se odnose na ukus jela i pića: *gorčiljav*;⁸ *naljutnjičav*⁹ (Mitrović 1984, P–JM); *ljùtačak / ljutačèk, blàgačak / blagačèk, mekačèk; pròciselan* (Živković 1987, T–L); *ljutnjikàv, nakiseličav, nablaginjav* (Zlatanović 1998, P–JM); *bljùtkav*,¹⁰ *ljùtkas; pròkisel* (Jovanović 2004, S–Z); *gorčuljàv, gorčiljàv; nagornjičav, nakiseličav, naljutnjičav* (Žugić 2005, P–JM); *bljùtkav; nagòrnjičav, pròcisalan, pròciselan; nàgorak, nàcisal, nàcisel* (Dinić 2008, T–L); *bljùtkav, ljutinjkàv, ljùtkas; nablagnjičav, nagornjičav, nakiseličav, naljutnjičav, naljutinjàv, naljutinjikav, naljutnjikav; nagòrciv, pròkisel; poprišlàn* (Stojanović 2010, S–Z); *blagunjàv, ljutnjikàv; prikiseličav; priljùt* (Zlatanović 2011, P–JM);

[c] pridevi sa značenjem umanjenja ostalih svojstava jela i pića (konzistencija, veličina, stepen zrelosti, mekoća, tvrdoća i sl.): *vrùcak* (Mitrović 1984, P–JM); *gùstačèk, mekačèk, rètačak / rètačèk, sìtačak / sìtačèk, sìtnačak; òp-sitan* (Živković 1987, T–L); *priglòtan* (o žitu u kome ima glote, urodice u neznačajnoj količini), *prìrujan* (Zlatanović 1998, P–JM); *gùstèčèk / gùstačak*¹¹ / *gùstačèk, rètèčèk / rètèčak / rètačak, sìtèčèk / sìtačèk / sìtacak*,

7 Kod Jovanovića, u primeru koji navodi, ovo deminutivno svojstvo se pripisuje delu odeće koji prilikom farbanja nije poprimio željenu crnu boju, već je ostao belužnjav, tj. svetlije, beličaste boje.

8 Definicija: *koji nagornjuje*, a reč je o nekom jelu. Primedba na upotrebu dijalekatske reči u definiciji stoji, ali je i sam glagol deminutivan što jasno ukazuje na deminutivno svojstvo prideva.

9 Skrećemo pažnju na Mitrovićevu definiciju: *koji naljutnjuje*, a primedba se odnosi na upotrebu dijalekatskog glagola.

10 Jovanović u definiciji koristi neutralni pridev *bljutav*, ali da nije reč o semantičkim ekvivalentima već o pridevskom deminutivnom značenju dovoljno ukazuje element *-k-*. I pored navedenog primera zaključujemo da se svojstvo pripisuje nekom jelu ili piću.

11 Jovanović definiše ovu leksemu: *prilično gust* (u primeru je reč o skuvanom pasulju), a Dinić proširuje definiciju sa: *dovoljno gust* (reč je o skuvanom skrobu). Međutim, sufiks *-ak* sugeriše umanjeni, ne u potpunosti izražen stepen osobine.

sitčьk / sitačьk / sitačak, sitnьčьk / sitnačьk / sitnačak, tvrdьčьk / tvrdьčak / tvrdačak (Jovanović 2004, S–Z); *vrúčak, vrúčačak, gústačьk, ladnačьk, mèkačak / mèkačьk, rètačьk, sitacьk, sitačьk, studènačьk, tvrdačьk, tòplačьk* (Žugić 2005, P–JM); *gústačьk, rètačьk, sitьcьk; nàgnjil, nàrujan*,¹² *nàsirov, òbretьk, òbretьcьk, òbretьčьk / òbretačьk* (o usevu), *òpsitan* (o luku), *òpsitьcьk, prirètak, pritvrdьčьk* (Dinić 2008, T–L); *gústačьk, mèkačьk, rètačьk, sitačak, sitnačak; òsitan* (Stojanović 2010, S–Z); *prisitan, pritvrd* (Zlatanović 2011, P–JM);

[d] pridevi sa značenjem deminuiranih svojstava odevnih predmeta, najčešće izvesnog stepena nesrazmere njihovih dimenzija prema konstituciji osobe; umanjene razmere drugih predmeta: *pritьnьk* (Mitrović 1984, P–JM); *kràtačak / kràtačьk, širočьk; òmalečak, úskratak* (Živković 1987, T–L); *dolèčьk*,¹³ *kràtačak, skùpьčьk / skùpačьk / skùpačak, tèsьcьk / tèsьcak / tèsacьk / tèsacak; popritèsan, pritesan, pritèsacьk*,¹⁴ *úskratak* (Jovanović 2004, S–Z); *tьnačьk, tèsnačьk, plitačьk, tòplačьk, šiřòkačьk; nàprazan, prikratak, pritesan, úskratak, ústesan* (Žugić 2005, P–JM); *tèsьcьk / tèsьčьk, tòpьlčьk, ùbavьčьk, kràtacьk, kràtačьk, skùpьčьk, plitacьk*,¹⁵ *plitačьk, tьnьcьk, tьnьčьk, ùbavьčьk, čistьčьk, širočьk; popritèsan, popritèsacьk, pouúskratan, podolèčьk, prigolèšьk, primàl, pritèsacьk, pritèsacak, òtprazan, ùzmal, ústesan* (Dinić 2008, T–L); *dubočak, kràtačьk, plitačьk, skùpačьk, tànačьk; òmalečak, pritèsacьk, úskratak, úskratan, ústesan, pòpritesan* (Stojanović 2010, S–Z); *kràtačak, šiřòčьk; òmalečak, primàl, primàlèčak, pritànak, popristègnjet* (Zlatanović 2011, P–JM);

[e] pridevi sa značenjem deminucije svojstava zemljišta: (a) kvalitativna svojstva: *mekačьk* (Živković 1987, T–L); *mèkačьk, rètačьk, tvrdačьk; privlàžan* (Žugić 2005, P–JM); *mèkačьk, rètačьk, tvrdьčьk, sòlkav; napòsničav* (Dinić 2008, T–L); *mèkačьk, rètačьk, tvrdačьk* (Stojanović 2010, S–Z); *pritvrd* (Zlatanović 2011, P–JM); (b) konfiguracija terena: *ravanšьk* (Živković 1987, T–L); *nagòrničav, nadòlnjičav, uzbrdičav, uzbrdnjičav, nauzbrdičav, nauzbrdnjičav, nànizbrdičav* (Dinić 2008, T–L);

12 Odrednica je definisana pridevom *nedozreo*, a svojstvo se odnosi na paradajz. Pridevi *nedozreo* i *rujan* nisu apsolutni sinonimi. *Rujan* se odnosi na početnu fazu zrenja nekih vrsta povrća i voća. Prefiks *na-* unosi u osnovni pridev izvesnu nijansu umanjivanja svojstva iskazanog pridevom *rujan*. Detaljnije o odnosu osnove motivne reči i tvorbenog formanta i njihovom međusobnom uticaju pri nastajanju tvorenica modifikovane semantike u Žugić 2011: 403–413.

13 Definicija *prilično daleko, udaljeno* nije u skladu sa leksikografskim pravilima budući da su umesto prideva upotrebljeni prilozi. Iz navedenog primera nemamo saznanje o konkretnom entitetu. Trebalo bi da je reč o nekom udaljenom mestu.

14 Stepem deminucije u odnosu na pridev *pritesan* je viši čemu doprinosi sufix *-ьk*.

15 Autor ovu leksemu definiše: *prilično, dosta plitak* (o džepu). Ovakvom definicijom se sugeriše da je osobina plitkosti izraženija, odnosno u većem stepenu u odnosu na pridev *plitak*. Međutim, deminutivni sufix *-ьk* kao semantički modifikator, donekle ublažava svojstvo plitkosti.

[f] pridevi sa značenjem deminucije vremenskih parametara: *studenšb̂k*, *studenjikav*; *nalàdnjìčav* (Živković 1987, T–L); *navetrenjìčav* (Zlatanović 1998, P–JM); *vrùcačak*, *ladnačb̂k*, *studènačb̂k*, *tòplačb̂k*; *nastudenjìčav*, *prilàdnačb̂k* (Žugić 2005, P–JM); *ladnjikav*, *strùjkav*, *strùljikav* (prohladan), *studenjikav*, *studenčb̂k*, *studenšb̂k*, *tòp̂lčb̂k* (Dinić 2008, T–L); *vrùčak*, *làdnačb̂k*, *tòplačb̂k*, *ladnjikav*, *studenjikav* (Stojanović 2010, S–Z); *ladnjikàv*, *studenjkàv* (Jovanović 2004, S–Z); *vetričav*, *studenjikav*; *namagličav*, *prilàdan* (Zlatanović 2011, P–JM).

Semantičkom klasifikacijom pridevskih deminutiva iz kategorije ‚neživo‘, izdvojeno je šest semantičkih tipova: (a) pridevi sa značenjem umanjenog, sniženog stepena, intenziteta boje predmeta; (b) pridevi sa značenjem umanjenog stepena osobina koje se odnose na ukus jela i pića; (c) pridevi sa značenjem umanjenja ostalih svojstava jela i pića (konzistencija, veličina, stepen zrelosti, mekoća, tvrdoća i sl.); (d) pridevi sa značenjem deminuiranih svojstava odevnih predmeta, najčešće izvesnog stepena nesrazmere njihovih dimenzija prema konstituciji osobe; umanjene razmere drugih predmeta; (e) pridevi sa značenjem deminucije svojstava zemljišta i (f) pridevi sa značenjem deminucije vremenskih parametara.

Svim semantičkim tipovima zajednička je komponenta umanjene veličine, fizičke razmere, stepena intenziteta osobine pojma prema motivnoj pridevskoj reči. Umanjenje fizičke razmere i stepena kvalitativnog svojstva referentnog pojma su osnovni parametri u kategoriji ‚neživo‘ koji podležu deminuciji.

Fonetske i morfološke (tvorbene) varijante semantički ekvivalentnih deminutiva prikazane su u okviru istog semantičkog tipa. Tvorba se i na primeru pridevskih deminutiva, raznolikošću tvorbenih načina, obrazaca i modela, pokazuje kao značajan izvor leksičke sinonimije,¹⁶ a samim tim i bogaćenja leksičkog sistema jednog govora (Dragičević 2007: 249). Naša građa potvrđuje pojavu nastajanja jednokorenskih sinonima dodavanjem različitih afiksa na istu tvorbenu osnovu.¹⁷ U lingvistici se ovakve leksičke jedinice nazivaju tvorbenim ili gramatičkim sinonimima (Dragičević 2007: 246). Ovo dokumentujemo sa dva primera, a pregledana građa potvrđuje visok stepen razvijenosti različitih tvorbenih mogućnosti: *tèŝb̂k* / *tèsaĉk* / *tèŝčb̂k* / *tèsnačb̂k* / *ùsteŝan* / *popritèŝan* / *popritèŝačb̂k* / *pritèŝačb̂k*; *ljùtačak* / *ljutačb̂k* / *ljutinjàv* / *ljutiškàv* / *ljutnjikàv*; *naljutinjàv* / *naljutinĵkav* / *naljutnjikav* / *naljutnjìčav*.

Pridevski sufiks *-b̂k* u proširenoj varijanti *-ačb̂k* (*-b̂čb̂k*) sa očuvanim poluglasnikom (*mèkačb̂k*, *pritr̀dačb̂k*, *rètačb̂k*, *slànačb̂k*, *tv̀rdačb̂k*) kao uostalom

16 Detaljno o leksičkoj sinonimiji na primerima pejorativa za ženska lica u jablaničkom govoru (P–JM govor) u Žugić 2014a: 295–314.

17 Detaljno o jednokorenskim sinonimima na primerima pejorativa za ženska lica u jablaničkom govoru (P–JM govor) u Žugić 2014b: 131–143.

i njegov imenički ekvivalent u tvorbi imeničkih deminutiva muškog roda (Žugić 2013: 219–232), govori u istorijsko-jezičkom kontekstu o čuvanju starog stanja srpskog jezika.

2.2 Pridevski deminutivi iz semantičke sfere ‚osoba‘

Pridevskim deminutivima uopšte, nezavisno od toga da li pripadaju semantičkoj sferi ‚neživo‘ ili semantičkoj sferi ‚osoba‘ označavaju se umanjena, deminuirana svojstva pojma koji subjekt ocenjuje. Semantička analiza pridevskih deminutiva koji se odnose na ‚neživo‘ pokazala je deminuciju kvantitativne komponente svih semantičkih tipova, nezavisno od toga da li se umanjeni, sniženi stepen osobine predmeta odnosi na umanjene fizičkog svojstva (veličina, dimenzija) ili sniženi stepen kvalitativnog svojstva referentnog pojma.

Semantička struktura prideva se razlikuje od semantičke strukture imenica. Prava imenica predstavlja zbir osobina za razliku od prideva koji označavaju jednu, izdvojenu osobinu pojma. Tako npr. imenica *kuća* može označavati i veliku i malu kuću, kuću od blata, cigala, kamena, okrečenu kuću, belu kuću, neokrečenu kuću, staru ili novu kuću i sl. Ako iz zbira osobina pojma *kuća* izdvojimo osobinu fizičke razmere, u semantičkoj strukturi ove imenice dominantna je kvantitativna sema pa ćemo tako dobiti najmanje dva derivata *kućice* i *kućetina* čije je deminutivno ili augmentativno svojstvo određeno gramatičkim sredstvima, tj. tvorbenim sufixima. U strukturi imenica iz sfere ‚živo‘, kvantitativna komponenta takođe može biti dominantna što može dati derivate *konjè* i *konjište*, ali i kvalitativna komponenta sa značenjem mladunčeta koje se imenuje imenicom *ždrebè* neutralnog, odnosno *ždrebènce* deminutivno-hipokorističkog značenja. Za deminutive iz sfere ‚osoba‘ nisu primarni sadržaji razmere već pragmatički sadržaji kojima subjekat iskazuje vrednosnu, pozitivnu ili negativnu ocenu referenta, poput *drag*, *mio*, *simpatičan*, odnosno *mrzak*, *nedopadljiv*, koji nije vredan poštovanja i sl. (Ristić – Milosavljević – Jovanović 2005: 604). Za razliku od deminutivnih i augmentativnih imenica, pridevskim deminutivima iz sfere ‚osoba‘ deminuiraju se i osobine kojima se kvalifikuju kako parametri fizičke razmere (u najširem smislu parametri koji se odnose na čovekove manifestativne osobine – uzrast, visina, lepota, telesna težina i sl.), tako i pragmatični parametri vrednovanja osobina sa sadržajem ljudskih odnosa koji se mogu podvesti pod opšti sadržaj karakternih svojstava. Ovde se otvara i pitanje zašto navedeni parametri mogu indukovati imenice deminutivne i augmentativne semantike, a pridevi samo pridevske deminutive i onda kada je reč o svojstvima i pozitivne i negativne konotacije.

Pridevske deminutive kojima se iskazuje umanjivanje, odnosno ublažavanje stepena određenog svojstva osobe iskazanog osnovnim, neutralnim pridevom, razvrstaćemo u dva šira semantička tipa: 2.2.1 pridevski deminutivi motivisani manifestativnim svojstvima osobe i 2.2.2 pridevski deminutivi motivisani karakternim svojstvima osobe do kojih se dolazi apstrakcijom (o ovome Žugić 1997: 136). Kao što će građa pokazati, deminuciji podležu i pridevi pozitivne, i pridevi negativne

konotacije. Nakon sistematizacije građe u dva osnovna semantička tipa, biće izneti opšti zaključci o manifestativnim i karakternim parametrima osobe koje subjekat ocenjuje, tj. podvrgava deminuiranju. Takođe, biće sagledan i odnos brojčane zastupljenosti parametara jednog i drugog tipa.

2.2.1 Pridevski deminutivi motivisani manifestativnim svojstvima osobe:

*golemačak, l̂kьčьk; boljnikav, mršuljāv; naaljīčav, nagluvičav;*¹⁸ *ōmalečak; prit̂nьk* (Mitrović 1984, P–JM); *visočьk, golemšьk, debelšьk, d̂rtačak / d̂rtačьk, ĵkačak / ĵkačьk, jačьk, l̂kačьk / l̂kačak, m̂lečak / malečьk, m̂necak, m̂necak, n̂začьk, ŝtačak / ŝtačьk, ŝtnačak, sl̂bačьk, st̂aračak / st̂aračьk, tež̂ačak / tež̂ačьk, ūbavačak / ūbavačьk, ūbavšak / ūbavšьk; crvenjās; nabòlnjičav, nagl̂uvičav, nagl̂unjičav; òpsitan* (Živković 1987, T–L); *golēmačak, golēmšak, ūbavьčьk; nagl̂uvičav; nacr̂njiškav; osuvičav; prigl̂otan, prigrub* (Zlatanović 1998, P–JM); *visočьk, golemčьk, ĵkьčьk / ĵkačьk / ĵkačak, ĵčak, malēčak, sl̂bačьk / sl̂bačak, st̂aračьk / st̂aračak, ŝvačьk / ŝvačak, t̂nьčьk / t̂nьčak, tež̂ьčьk / tež̂ьčak / tež̂ačьk / tež̂ačak, ūbьvьčьk¹⁹ / ūbьvьčak / ūbavьčьk / ūbavьčak / ūbavačьk / ūbavačak, ŝtьčьk / ŝtacьk / ŝtacak, ŝtьčьk / ŝtačьk / ŝtačak, ŝt̂nьčьk / ŝt̂načьk / ŝt̂načak; bolužnjāv, crvenjikav; b̂līčas,*²⁰ *ž̂tkas, ŝrkas, ĉrnkas* (Jovanović 2004, S–Z); *golēmačьk, grub̂ačьk, deb̂el̂čьk, ĵčak, ĵkačak, malēčьk, malēčьk, ŝtacьk, ŝtačьk, st̂aračьk, ŝvačьk, t̂načьk, ūbavьčak, š̂r̂okačьk; bolinjāv, bolunjāv, crvenjūškav, cr̂njiškāv; ž̂tkas; nabolničav, nagluvičav; ōmalečak; ōmal* (Žugić 2005, P–JM); *visočьk, golemšьk, zdr̂avačьk, jačьk, k̂darčьk, k̂dračьk, debelšьk, d̂rtačьk, ž̂ivačak,*²¹ *l̂kьčьk, l̂kьčьk, m̂l̂ecьk, m̂l̂ečьk, m̂nьčьk, m̂n̂eьk, m̂n̂ečьk, n̂sacьk, n̂sačьk, crvenčьk, crvenšьk, pl̂načak, pl̂načьk, ŝt̂ьčьk, ŝtačak, st̂arьčьk, ŝvačьk, tež̂ьčьk, ūbavьčьk, t̂nьčьk, t̂nьčьk, ūbavšьk, č̂istьčьk; boležnjāv, bolnjāv, bolinjāv, bolužnjāv, boljnikav, slabužnjāv, crvenjikav; cr̂v̂nkas; nabòlničav, nagl̂uvičav; prigolemšьk;*²² *ōbman̂ečьk, òpŝt̂ьčьk; ōbmal,*

18 Ovdje bismo skrenuli pažnju na jedno nesnalaženje Mitrovića u definisanju koristeći imenicu umesto pridevske reči, ali i na upotrebu dijalekatske reči u definiciji: *osoba koja nagluvuje*.

19 Ovaj primer se javlja u šest fonetskih likova i pokazuje proces čuvanja poluglasnika ne samo u sufiksu već i u drugim pozicijama u osnovi, a potom iščekivanje poluglasničke vrednosti najpre u osnovi, a potom i u samom sufiksu.

20 Ovu odrednicu autor definiše: ‘plav’ (o čoveku). Leksema *plav* se i u standardnom srpskom jeziku, kao i u mnogim narodnim govorima, upotrebljava u značenju *svetloput*. Međutim, u govorima s ovog područja, u upotrebi je i leksema *bel* kao ekvivalent lekseme *plav*. Pridev *b̂līčas* svojom tvorbenom strukturom, odnosno sufiksom *-ičas*, očito upućuje na njegovu nešto pomerenu, izdiferenciranu semantiku, odnosno na to da je svojstvo iskazano pridevom *bel* prisutno u neznatnoj meri, da je ono izraženo samo do neke određene granice, ali svakako ne u punom stepenu.

21 Dinić ovu leksemu ovako definiše: *odrastao, poodrastao, jedar*. Međutim, primer kojim ovo značenje potvrđuje – *Det̂eto im ž̂ivačko, šk̂oro će u šk̂olu* – upućuje na to da je reč o subjektivnoj oceni govornog lica da je dete dovoljno odraslo, poraslo da može poći u školu, ali to ne znači da je onaj o kome se iznosi stav odrastao, sa značenjem koje ovaj pridev ima. Dato svojstvo se svodi na niži stepen ove osobine sufiksom *-ačak*.

22 Iz navedenih primera se vidi da je reč o mlađoj osobi o kojoj subjekat iznosi lični stav da je takva osoba dovoljno telesno, fizički razvijena da može pomagati u obavljanju nekih poslova.

òmal, òpsitan; primal, prìslab; ùzmal; popridebèl (Dinić 2008, T–L); *visočëk, golemčëk, golemšëk, debelčëk, jàkačëk, jàčëk, kьdarčëk, krìvačëk, krùrnačëk, làkačëk, malèčëk, malèšëk, pùnačëk, sìtačëk, sìtačak, sìtnačak, slàbačëk, stàračëk, sùvačëk, tèžačëk, ùbavačëk, ùbančëk, tànačëk; bledinjàv, bolnjikàv, boluznjàv, bolunjàv, kènjkan, krupnjikav, slabunjàv, crvenjikav; žutkàs, sùrkas, c̀rnkas; nabolnjìčav, nagluvičav; nabelùžnjav; nabelìčas; òmalečak; òmal, òsitan; poprìsùv* (Stojanović 2010, S–Z); *visòčëk, golemčëk, debelčëk, debelšàk, jàčak, krùrnačak, l̀kčëk, malčëk, sìtnačëk; bledinjàv, bolnikàv, slabinjàv, crvenjùškan, crnjikav; nagrbičav, nakrupničav; prižutičav, priubavičav; primalèčak; òmalečak; primàl, prisìtan, pritànak, priùbav* (Zlatanović 2011, P–JM).

2.2.2 Pridevski deminutivi motivisani karakternim svojstvima osobe:

nabudaličav, nagospodičav,²³ nakurvičav,²⁴ naljutnjičav, namajstoričav, nastranjičav (Mitrović 1984, P–JM); *glùpavšëk, dobьrčëk, kròtačëk / kròtëčëk, pròstačak; nalùdnjičav, nastrànjičav, nastrašnjičav* (Živković 1987, T–L); *nablesavičav, nagospodičav, nakurvičav, namajstoričav, nastraničav, našuntavičav; prìmutav* (Zlatanović 1998, P–JM); *dòbьrčëk / dòbarčëk / dòbarčak, kròtëčëk / kròtačak; namajstoričav; prìpros* (Jovanović 2004, S–Z); *pròstačëk;²⁵ nablesavičav, nabudaličav, namajstoričav, namuškarìčava, nastraničav, našašavičav; prilènj* (Žugić 2005, P–JM); *dobьrčëk, kròtacëk, kròtačëk, pròstačëk, čistšëk; nablèsnjičav, nalùdničav, namajstoričav, naprasničav,²⁶ napùdljičav,²⁷ nastraničav, naćudičav, našašavičav; sulùdičav; prilènj, pritùpav* (Dinić 2008, T–L); *àrnačëk, glupavčak, dòbarčak / dòbarčëk, kròtačëk; zailjkav, tužnjikav; nablesnjičav, naglupnjičav, nalùdnjičav, namajstoričav, namaòvičav, nastrašnjičav, našašavičav, našašnjičav; pritužljiv* (Stojanović 2010, S–Z); *kròtačak; drveničav, ùlavičav; nabaksuzničav, nabudaličav, nagospodnjičav, naićničav, nalopovičav, naludičav, namaìčav, namutavičav, namuškarìčava*

23 Mitrović ovu osobinu definiše trpnim pridevom: *pogospođen*, leksemom neutralnog značenja »*koi se podgospodio*«. Međutim, tvorbena struktura prideva *nagospodičav* sugerise da je reč o pridevskom deminutivu kojim se iskazuje da je svojstvo gospodstvenosti izraženo samo delimično (obično je reč o manifestativnim osobinama: pokušaj da se govori književnim jezikom, odeća gradskog tipa i sl.).

24 Mitrović ovu leksemu definiše imenicom *ženskaroš* narušavajući pri tom jedan od osnovnih principa leksikografije. Suštinska semantička neadekvatnost koja proističe iz definicije odnosi se na isključivanje osoba ženskog pola sa ovakvom osobinom. Komunikativna situacija na terenu pokazuje da se navedeno svojstvo prvenstveno pripisuje osobi ženskog pola, ne isključujući pri tom ni osobe muškog pola.

25 Dinić odrednicu definiše: *prilično, dosta prost*. Tvorbena struktura ove lekseme, međutim, to demantuje budući da sufixi *-ak* i u imeničkim i u pridevskim izvedenicama ukazuje na deminutivno obeležje.

26 Dinić definiše ovu leksemu neutralnim, osnovnim pridevom: *naprasit*. Međutim, pridevska izvedenica sufixom *-ičav* jasno upućuje na to da se njome iskazuje izvesna deminutivnost, odnosno ublažavanje osobine *naprasitosti*.

27 Dinić u definiciji koristi dijalekatski semantički ekvivalent standardnog prideva 'plašljiv' – *puđljiv* što se u leksikografiji smatra grubom greškom.

(samo ž. r.), *naulavičav*, *nauličav*; *priulavičav*, *priljūt*, *priskržav*, *pritùp*, *pritùtav*, *prišùntav* (Zlatanović 2011, P–JM).

Iz izložene semantičke analize pridevskih deminutiva iz semantičke sfere ‚osoba‘, nužno se nameće nekoliko zaključaka:

Na osnovu semantičkog sadržaja, ovi pridevi su razvrstani u dva semantička tipa: prvi se tiče označavanja manifestativnih, a drugi karakternih osobina čoveka.

Semantički tip sa značenjem manifestativnih osobina je bogatiji u odnosu na tip sa značenjem karakternih osobina, o čemu svedoči prikazana građa.

Svim pridevskim deminutivima sa značenjem manifestativnih osobina zajednički je opšti parametar umanjene, deminuirane fizičke razmere ili nekog kvalitativnog svojstva, što ih u semantičkom smislu načelno čini sličnima pridevskim deminutivima iz semantičke sfere ‚neživo‘. U tom smislu valja razumeti pripadnost istog pridevskog deminutiva obema osnovnim semantičkim kategorijama, npr.: *sitačak*, *crvenjùškav*. Ipak, zapaža se daleko veća semantička izdiferenciranost u sferi ‚neživo‘ što se objašnjava raznovrsnijom strukturom neživih entiteta sa daleko većim brojem parametara o kojima subjekat iznosi svoj lični stav. S druge strane, predstavnik govorne zajednice, sa sociološkog aspekta, iznoseći lični stav o čoveku, pokazuje izvestan respekt prema osobinama čoveka iskazanim pridevskim leksemama pretežno negativne konotacije.

Brojnost pridevskih deminutiva sa značenjem osobina čoveka i prideva neutralnog značenja za iskazivanje osobina čoveka, bitno je različita. Naime, na samo jednom punktu prizrensko-južnomoravskog govora (okolina Lešana) zabeleženo je 185 neutralnih pridevskih leksema za kvalifikovanje čoveka (Žugić 1997: 135). Ovo ide u prilog zaključku da subjekat za iskazivanje vrednosne ocene referentnog pojma, čoveka, koristi visoko specijalizovane pridevske lekseme suženih semantičkih polja, sa jednom dominantnom semom koja markira jedan parametar (Žugić 1997: 145). Međutim, brožani odnos pokazuje da procesu deminucije, ublažavanju, odnosno svođenju date osobine čoveka na niži stepen podleže nešto manje od jedne petine ukupnog broja pridevskih kvalifikativa za čoveka. Ovu pojavu objašnjavamo semantikom prideva koji su pretežno negativne konotacije (Žugić 1997: 145) i potrebom subjekta da deminuciji podvrgava najpre prideve pozitivne konotacije, tj. parametre leksikalizovane takvim pridevima, koji pritom dobijaju i značenje hipokorističnosti (*dobračьk*, *kròtačьk*), ali i prideve negativne konotacije. Deminucijom ovakvih prideva, nepoželjno fizičko ili karakterno svojstvo svodi se na niži, donekle prihvatljiv stepen. Većina njih je upotrebljena u kontekstu iz koga se vidi da se takvo svojstvo pripisuje osobama nižeg uzrasta (deci, omladini). Sa sociološkog aspekta konkretne govorne zajednice, prisutna je implikacija da će vremenom, tj. sazrevanjem mladih osoba, pripisana karakterna ili fizička crta izgubiti na intenzitetu, postati manje uočljiva ili čak potpuno iščeznuti.

Sušinski, pridevskim deminutivima uopšte, nezavisno od pozitivne ili negativne semantike osnovnog prideva, osobina čoveka se svodi na niži stepen, koji, naročito kod prideva negativne konotacije, postaje za dotičnu govornu

zajednicu prihvatljiv. To se postiže odgovarajućim tvorbenim postupcima, u prvom redu sufiksacijom sufiksima koji u motivni pridev unose deminutivno značenje.

Pridevski deminutivi sa značenjem manifestativnih osobina čoveka odnose se na: (a) fizički izgled (visina, rast: *golëmačak, malëčak, òmalečak*; boju lica i kose: *bëličas, bledunjäv*; telesnu težinu: *debelčëk, làkačak*; telesnu konstituciju: *sitnačak, sùvačak, krùpnačëk*; fizičku izdržljivost: *jākëčëk, jàčak*; opšti telesni izgled: *ùbavačak, prigrub*); (b) pridevskim deminutivima sa značenjem karakternih osobina čoveka deminuiraju se različita karakterna svojstva: *àrnačak, prilënj, našašavičav* i sl.

Većina pridevskih deminutiva ima za motivnu reč pridev, npr. *ùbavšëk, pròstačëk, crvenjikav*, ali je zabeleženo i nekoliko njih u čijoj je osnovi imenica, npr. *nabudaličav, nakurvičav, namajstoričav*.

Ovde se, takođe, uočavaju fonetske ili morfološke varijante pridevskih deminutiva: *bolinjäv / bolužnjäv / bolnjikäv*; *glupavčäk; naglupnjìčav; kròtačak, kròtačëk* i sl.

3 ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Semantička analiza pridevskih deminutiva u prizrensko-timočkim govorima omogućava izvođenje sledećih zaključaka:

Pridevskim deminutivima uopšte označavaju se umanjena, deminuirana svojstva pojma koji subjekt ocenjuje.

Svi pridevski deminutivi su analizirani u okviru dve semantičke kategorije: kategorija pridevskih deminutiva iz semantičke sfere ‚neživo‘ i kategorija pridevskih deminutiva iz semantičke sfere ‚osoba‘.

U okviru pridevskih deminutiva iz semantičke sfere ‚neživo‘ izdvojeno je šest semantičkih tipova. Svima njima je zajednička deminucija fizičke razmere (veličina, dimenzija) ili stepena intenziteta kvalitativnog svojstva referentnog pojma.

Pridevski deminutivi iz semantičke sfere ‚osoba‘ klasifikovani su u dva semantička tipa: deminutivi kojima se na niži stepen svode fizička, manifestativna svojstva čoveka i deminutivi kojima se umanjuju, ublažavaju karakterna svojstva čoveka. Ova klasifikacija je pokazala, da su za razliku od deminutivnih imenica, za deminutivne prideve iz sfere ‚osoba‘ podjednako važni kako parametri fizičke razmere (uzrast, visina, telesna težina i sl.) tako i pragmatični parametri vrednovanja osobina sa sadržajem ljudskih karakternih svojstava. I u jednom i u drugom slučaju iskazuje se vrednosna ocena subjekta koji umanjuje pozitivna ili negativna fizička ili karakterna svojstva referenta.

Semantika pridevskih deminutiva formalizuje se odgovarajućim gramatičkim sredstvima, tj. sufiksima sa deminutivnim značenjem, prefiksima kojima se umanjuje svojstvo motivnog prideva nulte sufiksacije, odnosno tvorbenom strukturom od prefiksa i sufiksiranog prideva.

Na osnovu izloženog pregleda pridevskih deminutiva može se zaključiti da su sufiksi *-ak* / *-ak* sa proširenim varijantama *-(a)čak* / *-(a)čbk* / *-(b)čbk* / *-šbk* najproduktivniji. Ravnomeran obuhvat građe iz svih navedenih izvora omogućava ne samo precizan uvid u stanje ovog sufiksa, već pokazuje i važnu činjenicu o njegovoj ravnopravnoj distribuciji na čitavom području prizrensko-timočkih govora.

Sa aspekta distribucije navedenog sufiksa u osnovnim semantičkim kategorijama ‚predmet‘ i ‚osoba‘, kao i njihovim podgrupama, evidentna je njegoa šira zastupljenost u deminutivima iz kategorije ‚predmet‘, dok je u kategoriji ‚osoba‘, posebno u podgrupi karakternih svojstava, ona značajno niža. Njime je deriviran manji broj deminutiva: *àrnačbk*, *glupavčak*, *glupavšbk*, *dòbarčbk* / *dòbarčak* / *dobyrcčbk*, *kròtačbk* / *kròtčbk*, *pròstačak*, *čistčbk*.

Time se istodobno objašnjava i prednost prefiksarno-sufiksalnog ili prefiksalnog tvorbenog načina deminutiva u deminuciji karakternih osobina čoveka, osobeno prefiksa *na-* koji se najčešće vezuje sa sufiksom *-av* i njegovim proširenim varijantama *-kav* (*-ikav*, *-injkav*, *-iškav*), *-užnjav*, *-iljav*, *-uljav*, *-injav*, *-unjav*, *-ičav*. Mada je i ovaj sufiks znatno produktivniji u semantičkoj kategoriji ‚predmet‘, njegovo prisustvo u semantičkoj kategoriji ‚osoba‘ veće je od sufiksa *-ak*. Kao potvrdu ovoga navodimo nekoliko primera deminutiva tvorenih sufiksom *-av* i prefiksarno-sufiksanim tvorbenim načinom: *zauļjkav*, *kènjlav*, *tužnjikav*, *grozničav*, *drveničav*, *ulavičav*; *nabaksuzničav*, *nablesavičav*, *nabudaličav*, *naglupnjičav*, *nakurvičav*, *naludnjičav*, *namajstoričav*, *nastranjičav*, *našasaavičav*, *našuntavičav*, *našasnjičav*; *priulavičav*; *suludičav*, *prituļživ*.

Pažnju bismo skrenuli i na sufiks *-as* sa proširenim varijantama (*-kas*, *-čas*, *-ičas*) koji se u prvom redu javlja u semantičkoj kategoriji ‚predmet‘ (podgrupa deminutiva za boje), dok je u kategoriji ‚osoba‘ prisutan samo u podgrupi deminutiva za iskazivanje manifestativnih osobina čoveka, i to u ograničenom broju primera: *žutkas*, *sùrkas*, *crvenkas*, *crvenjàs*.

Istraživanje pokazuje da su pridevski deminutivi u prizrensko-timočkim dijalektima, u dobrom delu crta, na semantičko-tvorbenom planu, jezička relativnost u odnosu na standardni srpski jezik. S druge strane, u tvorbenom pogledu, stanje pridevskih deminutiva mnogo je bliže stanju u bugarskom jeziku (Žugić 2014d: 137–149).

IZVORI

- Dinić 2008** = Jakša Dinić, *Timočki dijalekatski rečnik*, Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2008 (Monografije 4).
- Jovanović 2004** = Vlastimir Jovanović, Rečnik sela Kamenice kod Niša, *Srpski dijalektološki zbornik* 51, Beograd: SANU – Institut za srpski jezik SANU, 2004, 313–688.
- Mitrović 1984** = Brana Mitrović, *Rečnik leskovačkog govora*, Leskovac: Narodni muzej, 1984 (Biblioteka Narodnog muzeja u Leskovcu 32).
- Stojanović 2010** = Radosav Stojanović, *Crnotravski rečnik = Srpski dijalektološki zbornik* 57, Beograd: SANU – Institut za srpski jezik SANU, 2010.

- Zlatanović 1998** = Momčilo Zlatanović, *Rečnik govora južne Srbije*, Vranje: Učiteljski fakultet, 1998.
- Zlatanović 2011** = Momčilo Zlatanović, *Rečnik govora juga Srbije*, Vranje: Učiteljski fakultet, 2011.
- Živković 1987** = Novica Živković, *Rečnik pirotskog govora*, Pirot: Muzej Ponišavlja, 1987.
- Žugić, kartoteka** = Radmila Žugić, kartoteka novih reči.
- Žugić 2005** = Radmila Žugić, *Rečnik govora jablaničkog kraja = Srpski dijalektološki zbornik 52*, Beograd: SANU – Institut za srpski jezik SANU, 2005.

LITERATURA

- Dragičević 2007** = Rajna Dragičević, *Leksikologija srpskog jezika*, Beograd: Zavod za udžbenike, 2007.
- Ristić – Milosavljević – Jovanović 2005** = Stana Ristić – Bojana Milosavljević – Vladan Jovanović, Jedno moguće rešenje obrade deminutiva sa sufiksima *-če* i *-(č)ić* (leksikografsko-leksikološki pristup), *Srpski jezik* (Beograd) 10 (2005), br. 1–2, 597–616.
- Veljković-Stanković 2005** = Dragana Veljković-Stanković, *Reči subjektivne ocene u nastavi srpskog jezika i književnosti*, 2005 (neobjavljena doktorska disertacija, odbranjena na Filološkom fakultetu u Beogradu).
- Žugić 1997** = Radmila Žugić, Pridevi koji se odnose na čovekove osobine u govoru okoline Lebana, *Južnoslovenski filolog* (Beograd) 53, 135–145.
- Žugić 2007** = Radmila Žugić, Obrada pridevskih deminutiva u srpskim dijalekatskim rečnicima, *Leksikografijata i leksikologijata v svremeniija svjat*, Sofija: Българско лексикографско друштво, Секција за българска лексикологија и лексикографија – Велико Търново: Знак '94, 2007, 343–354.
- Žugić 2011** = Radmila Žugić, Leksikografski postupci tumačenja semantike izvedenica na osnovu odnosa tvorbeno osnove i tvorbenog formanta, u: *Gramatika i leksika u slovenskim jezicima: zbornik radova s međunarodnog simpozijuma*, ur. Sreto Tanasić, Novi Sad – Beograd: Matica srpska – Institut za srpski jezik SANU, 2011, 403–413.
- Žugić 2013** = Radmila Žugić, Deminutivi muškoga roda na *-bk* (*-ak*) i njegovu proširenu varijantu *-čbk* (*-čak*) u prizrensko-timočkim govorima, *Godišnjak za srpski jezik* (Niš) 26 (2013), br. 13 (posvećen profesoru Slobodanu Remetiću), 219–232.
- Žugić 2014a** = Radmila Žugić, Sinonimija u leksičko-semantičkoj grupi pejorativa za ženska lica u jablaničkom govoru, *Zbornik radova Filozofskog fakulteta Univerziteta u Prištini* (Kosovska Mitrovica) 44 (2014), br. 2, 295–314.
- Žugić 2014b** = Radmila Žugić, Jednokorenski sinonimi u leksičko-semantičkoj grupi pejorativa za muška lica u jablaničkom govoru, *Makedonski jazik* (Skopje) 65 (2014), 131–143.
- Žugić 2015a** = Radmila Žugić, Produktivni tvorbeno-semantički tipovi imeničkih deminutiva srednjeg roda u bugarskom jeziku i prizrensko-timočkim govorima srpskog jezika, *Filolog* (Banja Luka) 6 (2015), br. 11, 35–45.
- Žugić 2015b** = Radmila Žugić, Deminutivne imeničke izvedenice na sufiks *-ka* u prizrensko-timočkim govorima srpskog jezika i bugarskom jeziku (semantičko-tvorbeni aspekt) (u štampi).
- Žugić 2015c** = Radmila Žugić, Komparativna analiza imeničkih deminutiva srednjega roda na sufiks *-če* u bugarskom jeziku i prizrensko-timočkim govorima srpskog jezika (u štampi).
- Žugić 2015d** = Radmila Žugić, Tvorba pridevskih deminutiva u prizrensko-timočkim govorima srpskog jezika i bugarskom jeziku: komparativna analiza, *Jezikoslovni zapiski* (Ljubljana) 21 (2015), br. 1, 137–150.

POVZETEK

Pomenska analiza pridevniških manjšalnic v prizrensko-timoških govorih srbskega jezika

Avtorica v delu najprej definira pridevniške manjšalnice in jih analitično deli na pomenske tipe v dveh širših pomenskih kategorijah s področja ‚neživo‘ in ‚živo‘ (= ‚oseba‘).

V okviru pomenskega področja ‚neživo‘ ugotavlja šest pomenskih tipov s skupno značilnostjo pripisovanja manjšalnosti fizičnim merilom ali stopnje intenzivnosti kvalitativne lastnosti referenčnega pojma.

Pridevniške manjšalnice s pomenskega področja ‚oseba‘ so razvrščene v dva pomenska tipa. Prvi se tiče manjšalnosti manifestativnih, drugi pa značajskih posebnosti človeka.

Opozorjeno je tudi na slovnična sredstva, s katerimi se formalizirajo pridevniške manjšalnice.